

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

16 Nisan 2021

Sayı :30824082-610 811048
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

Ek:

-Liste (6 Sayfa)

-Cevap Yazısı (49 Adet, 107 Sayfa)

7/43023
62 123

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN KEMAL BÜLBÜL'ÜN
TBMM 7/43023 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Antalya Şubesi'nin kaliteli ve güvenli yapı üretiminde sektörün temel problemlerinden biri olan şantiye şefliği uygulamasına dair yaptığı basın açıklamasında aşağıdaki konulara dikkat çekilmektedir:

"Topraklarının % 93'ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan Türkiye'de yapıların güvenliği ve deprem nedeniyle oluşacak zararların en aza indirilebilmesi için gerekli tedbirlerin alınması ertelenmez bir aciliyet arz etmektedir.

Deprem, sel, toprak kayması gibi herhangi bir doğa olayına karşı mesleğimizin bilgi ve birikimi yapı üretim sürecinin öznesi durumundadır. Bu yüzden, nitelikli ve güvenilir yapılar inşa etmek için yeterli ve gerekli mühendislik hizmetlerinin verilmesi olmazsa olmazdır. Mevzuatta ve uygulamada yaşanan ciddi sorunlar güvenli yapı üretimini de tehdit altında tutmaktadır. Bu mevzuat eksikliklerinin en önemlilerinden birisi de Şantiye Şefliği Hakkındaki yönetmeliktir.

Mevzuatımıza göre 30.000 m²'ye kadar işin şantiye şefliğini tek bir kişi yapabilmektedir. Üstelik yapım işinin tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde olması halinde yapı inşaat alanı sınırı uygulanmamaktadır. Bir şantiye şefinin 5 ayrı şantiyede görevini gerçekleştirebilme imkânı yoktur, olamaz da. Bu koşullarda, nitelikli bir yapım hizmeti sunmak da olanaksız hale gelmektedir.

Şantiye şefleri hakkında yönetmeliğin 6. Maddesinin 3. Bendinde "Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ile özel ihtisas gerektirip gerektirmediği ve ilgili imalatların oranı dikkate alınır" ifadesi yer almaktadır. Oysa uygulamada işin niteliğine aykırı şantiye şefliği taleplerinin kabul edildiği, bu konuda idarelerin keyfi kararlar aldığı görülmektedir.

Sorunun çözümü için aşağıdaki taleplerimizin hayata geçmesi son derece önemlidir:

- İstisnai durumlar dışında, her şantiye şefi sadece bir şantiyede tam zamanlı olarak görevlendirilmelidir.
- Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusunun, niteliğinin, büyüklüğünün ve ilgili imalatların oranının dikkate alınması, keyfi uygulamaların sonlandırılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

- Şantiye şefliği sürekli eğitime ve mesleki tecrübeye gereksinin duyan bir görevdir. Bu görevi yerine getirecek kişilerin ilgili meslek odalarınca verilen eğitimlere katılıp belgelendirilmeleri zorunlu tutulmalıdır.
- Gerçeğe aykırı beyanda bulunarak şantiye şefliği üstlenilmesinin önüne geçilmesi için şantiye şeflerinden oda kayıt belgesi istenmelidir.
- Şantiye şefleri TMMOB tarafından belirlenen mühendislik asgari ücretinin altında çalıştırılmamalı, hak ve ücretleri yasal güvenceye alınmalıdır.'

Bu bağlamda;

- 1- Güvenli yapı üretiminin önündeki en önemli tehditlerden biri olan ve 5 ayrı yerde şantiye şefliği uygulamasının günün ihtiyaçları göz önünde tutularak "istisnai durumlar dışında her şantiye şefinin sadece bir şantiyede tam zamanlı olarak görevlendirilmesi" için Bakanlığınız herhangi bir çalışma yapmakta mıdır?
- 2- Bakanlığınız şantiye şefliğine dair keyfi uygulamaların sonlandırılması ile ilgili herhangi bir yasal düzenlemeye yönelik çalışmalar yapmakta mıdır?
- 3- Bakanlığınız sürekli eğitime ihtiyaç duyulan alanlardan bir olan şantiye şefliği ile ilgili meslek odalarını da sürece dâhil eden herhangi bir yasal düzenlemeye dair hazırlıklar yapmakta mıdır?
- 4- Bakanlığınız "gerçeğe aykırı beyanda bulunarak şantiye şefliği üstlenilmesinin önüne geçilmesi için" herhangi bir düzenleme öngörmekte midir?
- 5- Bakanlığınız şantiye şeflerinin hak ve ücretlerinin yasal güvenceye ulaştırılması için ne tür hazırlıklar yapmaktadır.

CEVAPLAR

- 1- 3194 sayılı İmar Kanununda 5490 sayılı Kanunla 2009 yılında yapılan düzenleme ile, "şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesinin" mümkün olmadığı hüküm altına alınmış, bu Kanuna dayanılarak Bakanlığımızca hazırlanan ve 02.03.2019 tarih ve 30702 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik"le de mesleki ihtisaslarına göre bazı unvanlara şantiye şefliği yapabilme hakkı tanınmış ve bunların aynı anda üstlenebilecekleri "iş sayısı" ve toplam "yapı alanı" bakımından, şantiye şeflerinin ilgili mevzuat uyarınca ödev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesine imkan tanıyacak ölçüde kısıtlamalar getirilmiştir.

Nitekim Yönetmelik'in 6' ncı maddesinde "tam zamanlı olarak başka bir işte çalışanlar"ın şantiye şefliği görevini üstlenemeyeceği belirtilirken 7' nci maddesinde şantiye şeflerinin çalışma usulleri sayılmakta olup, "görev yaptığı ilin sınırları dışında başka bir ilde görev üstlenemeyeceği, yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlayacağı, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri alması, uygulaması ve uygulatması gerektiği, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgeli usta çalıştırılmasından sorumlu olduğu, görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemin aldırılmasına yetkili olduğu..." ifade edilmekte; Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği Ek-12 form 10'da ise, "şantiye şefinin haftalık ve günlük çalışmanın şekli ve saatleri bakımından görevin ifa edildiği işyeri için tespit edilen esas, usul, saat ve sürelerle ve kendisine verilen görevleri çalışma saat ve sürelerine bağlı kalmaksızın sonuçlandırmak zorunda olduğu" belirtilmektedir.

Esasen Yönetmelik, Kanunun 44'üncü maddesinde sayıldığı şekilde, "Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği" başta olmak üzere, pek çok kurum ve kuruluşun görüşleri alınarak" hazırlanmakta; teknolojik ilerlemeler, imar rejimindeki güncel düzenlemeler, sektörün ihtiyaçları, meslek mensuplarının talepleri gibi faktörler gözetilerek yeniden düzenlenmesine ihtiyaç olduğu değerlendirilen konular aynı usulle yapılmaktadır.

Şantiye şefleri ile ilgili uygulamaların takip ve kontrolü, yapı ruhsatı düzenleyen ilgili idarelerin sorumluluğunda bulunmaktadır.

- 2- Yönetmelik'in konuya ilişkin 9'uncu maddesinde "İlgili idarenin görevleri"; "şantiye şefinin uygun meslek grubunda olup olmadığını kontrol etmek; yapı müteahhidi ile yapılan iş sözleşmesini istemek; yapı ruhsatı düzenleme aşamasında, süreli veya süresiz olarak meslekî faaliyet haklarından kısıtlı olmadığına taahhütname istemek; gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar ile ilgili gerekli yasal işlemleri başlatmak, şantiye şeflerinin yaptıkları işlere ilişkin bilgileri ilgili meslek odasına bildirmek; imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları, Yönetmelik'e aykırı eylemleri ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları ilgili meslek odasına ve e-Şantiye Şefi sistemine işlenmek üzere Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine altı gün içinde bildirmek; imar mevzuatına aykırı yapılan yapılarda görevli şantiye şefi mimar veya mühendislerin durumunu, altı gün içinde üyesi bulunduğu meslek odasına bildirmek; görevden ayrılan şantiye şeflerini e-Şantiye Şefi sistemine işlemek ve bu yapılarda yeni şantiye şefi görevlendirilinceye kadar yapının devamına müsaade etmemek; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nca iş yerinde

yapılan teftiş sonucu haklarında bildirimde bulunulan şantiye şeflerinin durumlarını, kayıtlı oldukları meslek odasına bildirmek." olarak hüküm altına alınmıştır.

- 3 - 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 2'nci maddesinde şantiye şeflerinin de aralarında olduğu "Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının" "müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak" Birlik ve Odaların görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Ayrıca Odaların mesleki eğitim ile ilgili faaliyetlerine dair usul ve esaslar 14.12.2004 tarihli ve 25670 sayılı Resmi Gazete'de ilan edilen TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

- 4- Şantiye şeflerinin kayıt ve iş takiplerinin elektronik ortamda yapılabilmesi için Bakanlığımızca Şantiye Şefi Bilişim Sistemi (e-şantiye şefi) yazılımı devreye alınmıştır.

Söz konusu yazılım ilgili İdarelerin yapı ruhsatı verilmesi amacıyla kullandıkları ve İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce işletilen "Mekansal Adrese Dayalı Kayıt Sistemi" ile web servis aracılığıyla entegre çalışmaktadır. Buna göre ilgili idarelerin düzenlemiş oldukları yapı ruhsatlarında bildirilen şantiye şeflerinin iş miktarı takipleri" e-şantiye şefi" servisi üzerinden otomatik olarak yapılmakta, gerçeğe aykırı uygulamalar engellenmektedir.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında şantiye şefliği üstleneceklerden, 24/4/2019 tarihli ve 97166 sayılı (2019/07) Genelgemizin 5'inci maddesinin "Şantiye şefliğinin üstlenilmesi durumunda Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği ekinde yer alan hizmet sözleşmesini, mühendis ve mimar olanların oda kayıt belgesini, teknik öğretmen ve teknikerlerin ise diploma veya diploma yerine geçen belgenin, ilgili idare tarafından tasdikli suretini veya e-devlet üzerinden alınan bir örneğini ilgili yapı denetim kuruluşuna vermesi gerekmektedir. Yapı ruhsatı başvurusu aşamasında bu belgeler yapı denetim kuruluşları tarafından ilgili idareye sunulacaktır." hükmü uyarınca, mimar ve mühendislerin oda kayıt belgesinin örneğini, teknik öğretmen ve teknikerlerin ise diploma veya diploma yerine geçen belgenin örneğini ilgili idareye sunulmak üzere yapı denetim kuruluşuna vermeleri gerekmektedir.

- 5- Şantiye şefleri hak ve ücret bakımından 4857 sayılı İş Kanuna tabi olup, çalışma şartları yine Kanun dâhilinde yapı müteahhitleri ile aralarında yapılan iş sözleşmesi esasına göre belirlenmektedir.